

<https://www.unesco.org/sites/default/files/medias/fichiers/2025/07/UNESCO%20Action%20Plan%20for%20Science%20in%20Ukraine.pdf> (дата звернення: 25.08.2026).

7. Міністерство освіти і науки України. Трансфер технологій і кіберстійкість: підсумки засідання Ради проректорів з наукової роботи при МОН України. 23.02.2026. URL: <https://mon.gov.ua/news/transfer-tekhnohii-i-kiberstiikist-pidsumky-zasidannia-rady-prorektoriv-z-naukovoi-roboty-pry-mon-ukrainy> (дата звернення: 25.08.2026).

8. Міністерство освіти і науки України. Державна атестація наукових установ та закладів вищої освіти за науковим напрямом «Безпековий». 2026. URL: <https://mon.gov.ua/nauka/nauka-2/derzhavna-atestatsiia-naukovykh-ustanov-ta-zakladiv-vyshchoi-osvity> (дата звернення: 25.08.2026).

9. UNESCO. Building a Robust Science Ecosystem in Ukraine. Scientific collapse: a critical threat to Ukraine in coping with war-induced threats and ability to support recovery and reconstruction. 2025. URL: <https://www.unesco.org/sites/default/files/medias/fichiers/2025/07/UNESCO%20Action%20Plan%20for%20Science%20in%20Ukraine.pdf> (дата звернення: 25.08.2026).

10. UNESCO. Ukraine: International Coalition for Science, Research and Innovation launched. 2025. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/ukraine-international-coalition-science-research-and-innovation-launched> (дата звернення: 25.08.2026).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-651-8-16>

ЩОДО ОБ'ЄКТИВНИХ ПРОБЛЕМ ПРИ НАПИСАННІ НАУКОВИХ СТАТЕЙ

Головач Андрій Володимирович
*доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,
академік Національної академії вищої освіти України
м. Київ, Україна*

При здійсненні наукової діяльності необхідно виділяти об'єктивні проблеми, з якими стикаються самі науковці при написанні фахових наукових статей. Однією з найбільших проблем є дефіцит часу. Науково-педагогічний працівник одночасно здійснює викладацьку, методичну, організаційну та наукову діяльність, бере участь у роботі кафедри,

перевіряє студентські роботи, готує навчальні матеріали, звітність та повинен регулярно демонструвати результати наукової діяльності.

Системною проблемою є надмірна орієнтація на кількісні показники публікацій. Якщо професійна оцінка науковця значною мірою залежить від кількості опублікованих статей, це створює ризик підміни якісного дослідження формальним виконанням показників. Наслідком може бути подрібнення одного дослідження на декілька публікацій, повторення одних і тих самих висновків та підготовка статей, головною метою яких є не отримання нового знання, а сам факт публікації [1].

Важливими проблемами є також фінансові витрати на публікації, професійний переклад і мовне редагування, обмежений доступ до окремих міжнародних наукових баз, складність підготовки академічного тексту іноземною мовою, тривалі строки рецензування та суб'єктивність окремих рецензій.

Окремо слід зазначити проблему хижацьких або недоброчесних видань, які пропонують швидку публікацію за оплату без належного рецензування. Публікація в таких виданнях може негативно впливати на академічну репутацію дослідника та не забезпечує належної наукової апробації отриманих результатів [1].

Таким чином, найбільші проблеми сучасних наукових статей не обмежуються академічним плагіатом. До них належать самоплагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, фіктивне співавторство, привласнення авторства, штучне формування наукової новизни, неправильне цитування, використання неперевічених джерел, застарілого законодавства та судової практики, недостатня методологія, надмірне цитування, недоброчесне використання штучного інтелекту та формалізація самої наукової діяльності [1].

При цьому необхідно розмежовувати свідоме порушення академічної доброчесності та звичайну наукову або технічну помилку. Не кожна неправильна сторінка у посиланні, описка, невдала цитата чи помилкове тлумачення автоматично становлять академічний плагіат, фабрикацію або фальсифікацію. Для юридичної оцінки необхідно досліджувати характер дії, її зміст, обставини, наслідки та відповідність конкретним ознакам порушення, визначеним законодавством.

Якісна наукова стаття повинна характеризуватися самостійністю дослідження, достовірністю використаних матеріалів, належним зазначенням авторства та джерел, актуальністю нормативної та емпіричної бази, правильною методологією, аргументованістю висновків і наявністю реального наукового результату.

Література

1. Закон України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року № 4742-IX, Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text> (дата звернення 21.08.2026).